

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Referat tematyczny: Specyfika pracy z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych w naszej placówce, analiza aktualnej sytuacji, plany na przyszłość służące polepszeniu systemu pracy.

Istotnym tematem od którego należy rozpocząć rozważania o specyfice pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, jest sam proces uczenia się. Wielki dydaktyk W. Okoń wskazuje bowiem iż proces ten w toku którego na podstawie doświadczenia, poznania i ćwiczenia powstają nowe formy zachowania się i działania lub ulegają zmianom formy wcześniej nabyte jest jedną z podstawowych form działalności ludzi . Uczenie się jest zatem naturalną potrzebą ludzi, wspomagana nauczaniem. Wincenty Okoń rozumie nauczanie jako „planową systematyczną pracę nauczyciela z uczniami, polegającą na wywoływaniu i utrwalaniu zmian w ich wiedzy postępowania i całej osobowości – pod wpływem uczenia się i opanowania wiedzy, przeżywania wartości i własnej działalności praktycznej” . Zatem rolę główną odgrywa w planowaniu nauczania, pracy z uczniem nauczyciel. To on ma dostrzegać, rozumieć, modyfikować i co najistotniejsze diagnozować potrzeby i możliwości edukacyjne .Możliwości uczenia się rozkładają się w populacji według tak zwanej krzywej normalnej, w związku z tym zawsze będą uczniowie słabsi w danej dziedzinie i tacy, którzy będą uzyskiwać wyniki wyższe od przeciętnych w grupie. Pojęcie to obejmuje więc uczniów nietypowych, zarówno tych z ograniczonymi możliwościami uczenia się, jak i wybitnie zdolnych. Pojęcie specjalnych potrzeb edukacyjnych zostało wprowadzone

w Wielkiej Brytanii w 1978 r. w dokumencie Warnock Report. Był to raport o stanie opieki i poziomie edukacji dzieci, których rozwój odbiega od normy (1 Tekst publikowany w pracy Z problematyki kształcenia językowego, t. IV, E. Awramiuk (red.), Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 201.)Zgodnie z opublikowanymi wtedy danymi około 20% dzieci nie potrafiło dostosować się do obowiązujących w szkołach wymagań programowych (za: Bogdanowicz, 1995, 2005). Do tej grupy zaliczono dzieci niepełnosprawne intelektualnie i fizycznie, uczniów o inteligencji niższej niż przeciętna, z wadami narządów zmysłu, zaburzeniami mowy oraz po raz pierwszy uwzględniono uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. W tym samym czasie w wielu krajach następowały zmiany dotychczasowej terminologii stosowanej w pedagogice specjalnej. W Polsce zaczęto powszechnie mówić o różnych rodzajach niepełnosprawności (zamiast upośledzeniu, kalectwie czy inwalidztwie). Od tej pory pedagogika specjalna traktowana szerzej i bardziej elastycznie obejmowała swoim zakresem coraz to szersze grupy uczniów posiadających stale lub okresowo specjalne potrzeby edukacyjne, na przykład: dzieci doświadczane przez sytuację kryzysową lub traumatyczną, z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi (np. obcokrajowiec, dziecko powracających emigrantów) czy zmianą środowiska edukacyjnego.

Współcześnie pod pojęciem ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi trzeba rozumieć zarówno dzieci, które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jak i te, które mają trudności w realizacji standardów wymagań programowych, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania poznawczo-percepcyjnego (niższe niż przeciętne możliwości intelektualne, a także dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia), zdrowotnego (dzieci przewlekle chore) oraz ograniczeń środowiskowych (dzieci emigrantów, dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo).

Uczniowie ze SPE ,których najczęściej można spotkać w naszej szkole to:

- Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną
- Uczniowie niewidomi i słabo widzący
- Uczniowie niesłyszący i słabo słyszący
- Uczniowie z autyzmem, Zespołem Aspergera
- Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową
- Uczniowie z chorobami przewlekłymi

- Uczniowie z ADHD
- Uczniowie z poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się
- Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się
- Uczniowie niedostosowani społecznie, zagrożeni niedostosowaniem społecznym
- Uczniowie wybitnie zdolni

Najistotniejszym aspektem pracy z uczniami o SPE jest diagnoza, wszelkie formy indywidualizacji nauczania opierają się na rozpoznawaniu i wykorzystaniu potencjału dziecka do pokonywania deficytów. Gdy dziecko trafia do naszej szkoły najważniejszym zadaniem nauczycieli jest zatem zauważenie ucznia z jego specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Zespół specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda, terapeuta pedagogiczny, socjoterapeuta) pracujących w szkole już na „wejściu” wnikliwie analizuje jego potrzeby. Wiąże się to z systematycznym zbieraniem informacji, analizą dokumentacji ucznia, obserwacją, rozpoznawaniem warunków, przebiegu i wyników uczenia się całej grupy nauczycieli uczących dane dziecko, wychowawcy, który we współpracy ze sztabem szkolnych specjalistów opracowuje odpowiednią dla dziecka ofertę edukacyjno – terapeutyczną. Stworzenie pełnego obrazu funkcjonowania dziecka nie byłaby możliwa, bez udziału rodziców, opiekunów prawnych. Jeżeli szkoła mimo starań, nie jest w stanie odpowiednio dobrać metody i formy pracy, a problemy edukacyjno-wychowawcze się pogłębiają, wtedy skierowuje ucznia do rejonowej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Współpraca z instytucjami wspomagającymi rozwój dziecka takie jak poradnia pomagają nam odpowiednio pogłębić ofertę edukacyjno-terapeutyczną.

Aktualnie w szkole działa prężny Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, który dzięki swojej współpracy może dostrzec i wspomóc rozwój każdego dziecka, mimo tak licznej szkoły. Wypracowana metoda wzajemnego informowania, regularnych spotkań nauczycieli uczących dany oddział wpływa pozytywnie na pomoc uczniom ze SPE. Obecnie istotną rolę przykładamy do grupy rówieśniczej, dzięki niej uczeń ze SPE najlepiej się rozwija. Dlatego też nasze działania ukierunkowane są na: integrowania z grupą, uczenia reguł obowiązujących w grupie, zachęcania do współdziałania i pokazywania, że bycie z innymi daje radość. Aby zapewnić uczniom ze SPE kończącym naszą szkołę profesjonalną pomoc w znalezieniu satysfakcjonującej drogi zawodowej, uważamy iż ważne jest zapewnienie na doradztwa edukacyjno-zawodowego. Aktualne rozporządzenie o pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, nakłada na szkołę obowiązek prowadzenia doradztwa edukacyjno-zawodowego jako integralnej części wsparcia uczniów.

„Dokonywanie przez nauczycieli obserwacji uczniów, rozpoznawanie zainteresowań i mocnych stron, konstruowanie indywidualnych programów/planów dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – wszystkie te działania prowadzone w sposób systematyczny, mogą prowadzić do oceny możliwości, potencjału, zaplanowania przez ucznia dalszej ścieżki jego edukacji oraz jego kariery zawodowej. Jeśli wymienione działania prowadzone będą w sposób systematyczny – wsparcie ucznia w decyzjach dotyczących wyboru drogi zawodowej będzie jedynie podsumowaniem tego, co zrobiono.”¹

Podsumowując nasz szkoła w edukacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stawia na realizowanie jej zgodnie z ideą jedności w zróżnicowaniu. „Oznacza to tworzenie takich warunków, w których - uznając indywidualne potrzeby i możliwości dzieci i młodzieży - zapewnia się wspólne kształcenie wszystkich uczniom, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”². Edukacja włączająca na którą stawiamy w

Wdrożenie idei edukacji włączającej jest możliwe do osiągnięcia na poziomie placówki ogólnodostępnej, pod warunkiem jej prawidłowej organizacji i dostosowania w taki sposób, aby każde dziecko znalazło w niej swoje miejsce, mogło zdobywać nowe wiadomości i umiejętności, rozwijać swoje zdolności i zainteresowania, a nie skupiać się tylko na pokonywaniu trudności. Zaprzeczeniem tej idei będzie przeniesienie ważności z dziecka/ucznia na realizację programu oraz opanowywanie wiadomości i umiejętności wykrac

¹ Organizacja procesu wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ,Katarzyna Leśniewska ,Ewa Puchała,s.25

² Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?, MEN, Warszawa 2010, s. 8-9. 9 W. Dykcik, Pedagogika specjalna, Poznań 2006, s.